

ISSN 2249-510X

**A Peer Reviewed and Refereed Journal of
Kashmiri Literature and Language
Department of Kashmiri
University of Kashmir**

وڈ: اکھ تعارف

مفتی مدد شر

تلخیص:

اوڈ چھ یوناڑ زبائی ہند اکھ لفظ تے امیک معنی چھ کورک سانگ (Choric Song) یعنی سہ نغمہ یس یوناڑ ڈرامہ مژ کورس گپوان اوں۔ یونالس مژ لوب امر شارِ صنف عروج تھے تمہ پتھ آ و لاطینی زبائی مژ تھے امیک رجحان لبھے۔ اوڈس چھ پنڈاکھ مخصوص تارتخ تے باقی کینھون شعری صنف ہندی پاٹھو چھ امیک آ گر قدیم یونان۔ یونالس مژ اوں پنڈاراکھنا ماوارشا عریس پوئشہ صدی قبل مسح مژ لکھان اوں۔ یہندس اوڈس چھ پنڈارک اوڈونان۔ امر پتھ لوب اوڈن رومن شاعر ہورس سپنڈ ڈسک پوچھر۔ یہندس اوڈس چھ ہوریشین اوڈونان۔ امر علاوآ یہ سدا ہمہ تے اردآ ہمہ صدی عیسوی مژ

اوڈِ ج بیا کھا کھ قسم تیرتاونہ یتھ Ode Irregular وناں چھ۔

کلیدی الفاظ: یونانس، لاطینی، اوڈ، عروج، نغمہ، رومن

تعارف:

یتھ پاؤ ٹھوڑے چھ اوڈِ چھ ترے قسم ہے ۱۔ پنڈارک اوڈ ۲۔ ہوریشین اوڈ ۳۔ ارگیول اوڈ۔ اوڈِ چھ بذاتی اکھ غنایہ صنفِ سخن یعنے یہ چھے اکھ lyric امکو چھ کیہہ نمایاں خصوصیہ۔ عام طور چھ اتھ مژرشا عرکائنسہ شخص یا گنہ خیال س یا تصور مخاطب آسان۔ یتھ خطاب کس رنگس چھ اسکو ایڈر لیں وناں۔ دویم کتھ چھ یہ نہ اوڈِ ج زبان یعنی سکشن چھ سمجھ دتھ باوقار آسان۔ پوتام پنڈارک اوڈ ک تعلق چھ اتھ چھ ترے حصہ آسان۔ Strophe

Epode Antistrophe یہ تریشوے اصطلاح چھ قدیم یونانی ڈرامیچ زان تھاون والین معلوم۔ کورس اوں سٹیجکس اس طرف کھڑا گئھان تھے امہ پتے دویس طرف گئن رقص کران سڑوفی گواں۔ امہ پتے اوں سہ و اپس گوڈنچے جایہ اینٹی سڑوفی رقص کران گواں۔ ایپوڈ اوں کورس اوں کورس سٹیجکس مژرشاگ کھڑا گئھتھ گواں۔

پنڈارا اوں پنڈ اوڈ خاص موقع پیٹھ لکھاں۔ امک پنڈری کیہہ اوڈِ چھ کھیلن مژر کامیابی پراون والین کھلاڑیں مدح سرائی کران۔ کیہہ ان اوڈن مژر

چھ کاٹسے شخصی سند بحرتہ بیان کرنے آئی۔ یتھ پاٹھر چھ پنڈار سندھن اوڈن
 مژ قصیدن ہند رنگ غالب۔

انگریزی پاٹھر یم اوڈ گوڈ گوڈ لکھنے آپ تمن مژتہ اوس اکثر بیشتر گنہ
 خاص موقس یا کاٹسے خاص شخصیہ پڑھ لکھنے آمیز۔ مثالے جان ڈرایڈن لیڈ کا کھ
 مشہور پنڈارک اوڈ یتھ Alexander's Feast ناوچھ۔ یتھ مژگو شاعری
 تے موسيقی خراج تحسین پیش کوئ۔ یتھ پاٹھر لیڈ کھامس گرین Hymn to
 سختی یا تنگی ہندس موضوع پڑھ۔ تھامن گرین لیڈ کھ امہ علاوہ The
 The Progress of Poetry (شاعری ہند ارتقا) تے
 Bard (شاعر) ناپ کر اوڈا تھر ہمیز مژ۔

پنڈارک اوڈس مژ چھ جذباتن ہنڑشدت تے زبانہ ہند تھو داسلو بد و شوے
 موجود آسان۔ ہوریشن اوڈس مژ چھ پنڈارک اوڈس مقابلہ ہنا ٹھہراوتے سکون
 آسان تے عام بول چائج زبان ورتاونہ یوان۔ ہوریشن اوڈ چھ
 آسان یعنی اتح مژ چھ بنڈچ اکاے پیت روزان Homostrophic
 امہ علاوہ چھ پہ پنڈارک اوڈ کھوتے عموماً لوگت تے آسان۔ اینڈریو مارولن
 An Horatian Ode Upon (لیڈ کھ Andrew Marvell)
 یس Cromwell's Return From Ireland (1650)
 انگریزی زبانہ ہند سٹھاہ مشہور اوڈ چھ۔ اتح مژ کو تھو آ لیور کرو مولیں سپری کامیابی

ہند چکہ چاوسان ذکر۔ ہوریشین اوڈس بندس چھڑیا ٹور مصروع آسان تھے اتحہ
مژ چھڑ تفکر رنگ غالب آسان۔ اتحہ مژ تھے چھڑ کائنہ شخص یا خیال سکن
تھنا طب آسان۔

انگریزی ادب مژ چھڑ غالباً اوڈس سارے کھوتے اہم روایتھ رومینک
اوڈس۔ رومینک اوڈس ہیکو کھ اسکر ہوریشین یا Irregular اوڈس زمر مژ
 شامل کرتھ۔ وڈس ورتح کولرن شلبی تھے کپیس پسند کیسہ اوڈچھ کافی مشہور۔ عموماً
یمن مژ یم ترے چھڑھان:

۱) شروع مژ چھڑ شاعر کا نہہ قدرتی منظر بیان کران۔

۲) قودرتی منظر س پڑھ غور کر چھڑ شاعر س پنپنے اوندرنس کن لمان تھے
شاعر چھڑ گئے ذاتی مسلس یا عمومی نوعیت کس خیال س پڑھ قلم ٹلان۔

۳) پہ غور و فکر چھڑ شاعر اکھ Vision یا Insight یعنی اکھ کشف یا
بصیرت عطا کران یہمہ ستر سہ پنپنے نے مسلس حل کرچ کوشش کران چھڑ۔ امہ پتھے
چھڑ شاعر تھھر قودرتی منظر س کن واپس یوان یہمہ پڑھ تھ کتھ شروع اس
گئر ہڑ۔ مگر یہمہ وزیر چھڑ امس اکھ نہ معرفتھ حاصل آسان سپد پڑھ۔

وڈس ورتح پسندس اوڈس یتھ Ode to Intimations of

Immortality۔ اتحہ اوڈس مژ چھڑ قودرتی خوبصورتی ہندی منظر شاعر س پن
لو کچار یاد پاوان۔ لو کچار ک وق چھڑ سہ وق یتھ مژ تھس اکھ وجدان حاصل اوس

یُس و قس ستر ستر کمزور گرہان چھ۔ لوکا رک پر روحانی ادراک چھ دار دار
زہو کان تے زندگی ہند ک تجربہ چھ انسان س امہ سرمایہ نش محروم کران۔ آخر پڑھ
چھ شاعر یتھ نچھس پڑھ واتان زاگر انسان پنے نس فنا یس پڑھ غور کر سہ ہیکلہ ازی
حقیقتہ ہند گنہ حدس تام شعور حاصل گرتا۔

یتھے پٹھو چھ جان کیس پنے نس نائیں گل اوڈس مژا اس بلبل سند نغمہ
بوز تھو مح خیال گرہان۔ بلبل سند پر نغمہ چھ شاعر انسانی زندگی ہنزہ بے
شبائی، دود دگ، مختلف قسمن ہند مصائب تے آخر پڑھ مرگ یاد پاوان۔ سہ
چھ یتھ نچھس پڑھ واتان زا انسان سند اصلی مسلہ چھ امر سند شعور یُس امس مژ
ہرو زد گھک احساس پاڈ چھ کران۔ بلبل چھ یوساروے پریشا نیو تے مصیپونش
نچھ تکلیا ز تمس چھنہ انسان ہیو شعور۔ اکس مختصہ قس بلبل سند تمس مژ
پن پان مشرابو نہ پتھے چھ شاعر پیہ پنے نس دو کھہ لدنیا ہس گن واپس نیں پڑھ
محبوب گرہان تکلیا ز تمس چھنہ امہ بغاء کھنچا۔

یتھے کیمیہ هاہ چھ کولرن ج سند Dejection Ode تے شیلی سند ہن
Ode to Skylark تے Ode to Westwind س مژ تھ نظر

گرہان۔ اکھ خارجی مشاہدہ یا تجربہ چھ خیالاتن ہند اکھ نوے دنیاہ شاعر
برونہہ گن ازان۔ تمس چھ زندگی ہند ہن کیمیہ ان اہم گوشن گن ظون پھیران تے
آخر پڑھ چھ امس کانہہ نو و ادراک یا معرفت حاصل سپداں۔ جان

کرو پیسمن و نیوچ:

"The aim of poetry is to realise life."

اگر ووڈ اسی مشرقی شعريات کن یہو اسی چھو چھو کلاسکي عربي
قصيدن خاطر پر تراستعمال آمٹ کرنے۔ انج ساروے کھوتے اهم مثال چھو سبع
مقالات یمن اے آر بيرين The seven ode عنوانس ترجمہ کورمٹ
چھو۔ یہ چھو قدیم عربي شاعری ہندو شاہکارمانہ یوان۔ عربي قصید کس گوڈنکس
حس چھو نصیب ونا نتے اتحہ منز چھو شاعر کانہہ پرون عشقہ تحریبہ بیان کرنے ستر
دس تلان۔ مثال امر القیس سندس قضائیک من ذکری جبیب و منزل۔ بسقوط
اللوي بین الدخول فخول۔ امه پتے چھو صحراء مز سفرتے بدوي زندگی ہنز
استعاروتے تشبیہا تو ذریعہ اکھ دفریب منظر کشی کران۔ اتحہ منز چھو شاعر پنہ بیچ
مدح سرأی تے کران تے پنہ کمالاتھتہ تھلکتھ بیان کران۔ مگر منظر کشی تے شعری صفن
ہندو پر لطف استعمال یوت چھو عربي قصید کل سرمایہ بلکہ چھو پر قدیم عربي
زندگی تے تمدن تے امه کلین اخلاقی قدرن ہندو اکھ نمونہ تے اسہ بز و نہ کنه پیش کران
۔ یہ کتھ چھے مشہور ز غزل چھو ڑکہ قصید منز درامت ییلہ امیک گوڈنیک حصہ
پانے نصیب امہ منز الگ دراو تے کریں اکھ منفرد شکل اختیار۔
اکھ زبانہ ہندو شعری اصناف کتھ پاٹھو ہمکن دو یہ زبانی منز ورتاونے
یتھ تے اتحہ دوران کم کم تبدیلیہ ہمکن اتحہ عملہ منز سپد تھ چھو اکھ اهم سوال خصوصاً

بیلہ زن تم زبانے اکس پیکس نش لسانی تریتے تمدنی اعتبار سدھاہ دور آ سن۔ کاٹرس مژ
چھ بلاشبہ یورپی اصناف سخن و رتاونہ آمہ۔ مگر سوال چھ یمہ کوششہ کتھ حدس تمام
ہیکو کہ کامیاب کوششہ شمار کر تھ۔ یورپی ادبی عکس چھ فارسی شاعری ہند کر
اصناف نہیں پاٹھ کاٹرس مژ و رتاونہ آمہ۔ چاہے سومنوی آسہ یا غزل یا رباعی
وغیر۔ میانہ خیالے مطابق چھ موخر افسانے یوت سو مغربی ادبی صنف یوس
کاٹرس مژ اکھ قابل قدر مقام تھا و ان چھنے۔

کاٹرس مژ اوڈچ کیا ہ صورتھ چھ روزہ امیک صحیح تجزیہ ہمکن کاٹسر
نقاد بہتر پاٹھ کر تھ۔ اگر اوڈچہ اصلی ہیو کن نظر تو اوہ بیلہ چھنے غالباً کاٹرس مژ
یڑھ مثال نظر گوہان تے نہ چھ یہ ممکن نہ کاٹسر ہیکہ ہا اوڈھنے صفحہ من و عن
انگریزی پہنچ تائیتھ تے اپنا تو تھ۔

البتہ اگر اوڈکس وسیع تر مانیں مژ سام ہیمو تو تھر پاٹھ مے ہیپ کنہ عربی
قصیدن مژ مثال دیڑتیلہ چھ کاٹرس مژ تڑھ نظمہ ضرور نظر گوہان۔ تھے پاٹھ
چھے کاٹرس مژ تڑھ نظمہ تھے لیکھنے آمہ یتھ مژ کنہ شخص یا خیال مخاطب
سپدان چھ۔ مہور سنر گریں کوئر چھ اج مثال عبدال احد آزاد آرول "وارمیہ
ونتہ آرولی کیا ز گیکھ و بالک یے" چھ بیا کھ مثال (اج تصدیق اگ محترم پروفیسر
شوہق صائب تھ)۔ رحمن رآ ہی سنز جلوہ تے زبور چھ بیا کھ یڑھ نظم یتھ مژ شاعر
کاٹسر زبانہ مخاطب چھ گوہان تے اتحہ پُن خارج عقیدت پیش چھ کران۔

غالبین و نے یو اکس فارسی شعر مزہ :

برزه مشتاب و پے راہ شناسان برادر
ای کہ در راہ سخن چون تو هزار آمدورفت
اتھ شعر مزہ چھ غالب اُ کس نوا آموز شا عرس گُن مخاطب گُرہ تھو وناں؟ اور
یور مہ پھیر تہڑ ۂ وتح رٹھ بیو سوچ یہ وتح مائند ہڑ چھ - ڈے ہی
چھ ساسا پے بد کام تر تے گئتو۔

ایلیٹ سند کا پٹھر چھ غالب اتنی روایت پسندی ہند علمبردار مگرست قچھ
اکس اہم نوکتس گُن اسہ رہنمایی کران - Literary Appropriation

خصوصاً یہ سہ دون مختلف زبان مزہ آسہ چھ تڑھا کھل یتھ مزہ شا عرس اکھ
کروٹھ مرحلہ در پیش یوان چھ - تمس چھ امیک خیال تھاؤن زیبیمہ زبان تے کلچر
پٹھ سہ کا نہہ صنف مستعار انان چھ تھہ مزہ کتھ پٹھر چھ سو صنف پھانپھل پڑھ تے
کارگر سپد پکڑتے یتھ زبانہ مزہ و دُن سہ یہ کل لagan چھ تھہ مزہ کتھ پٹھر ہیکیہ
پرن وول اتھ گُن مائیل گُرہ تھہ - یہ کام پھنسہ سہل خصوصاً یہ شاعری ہڑ کا نہہ
صنف زیر غور آسہ - اکس شاعر سنکritical Senk شعور تے
Historical senk تاریخی شعور چھ اتنی اہم کردار ادا کران - زبانہ پٹھ
دسترس تے خلائی یوت پھنسہ اتنی کافی آسان -

کتابیات:

جپ، جان ڈی۔ (1974)۔ دی اوڈ۔ روٹچ

آر برے، اے، بے۔ (1957)۔ دی سیون اوڈز۔ کیمبرج لندن